Åtvidabergs kommun
Vård- och omsorgsutskottet

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2025-12-10

Plats och tid	Yxningen, klockan 13:30
Beslutande Ledamöter	Lennart Pettersson (V), ordförande Linnéa Rocke (C), vice ordförande Ronja Svensson (SD) Daniel Fredriksson (S) Jonas Palmqvist (M)
Övriga närvarande	
Ersättare	Rolf Skog (L) Åsa Merving (M)
Närvarorätt	Peder Griph (S)
Övriga närvarande	Susanna Lundstedt, socialchef Ewa Asklöf, nämndsekreterare Thomas Svahn, controller föredragande § Gabriella Hansgé, utvecklingsstrateg, föredragande § Elisabet Hjort, MAS, föredragande § Lisa Johansson, enhetschef, föredragande § Dino Ljutika, enhetschef, föredragande § Carolina Qvist, enhetschef, föredragande § Susanne Åkerborg, enhetschef, föredragande §
Justering	
Utses att justera	Ronja Svensson
Datum	Digitalt, 2025-12-17
Paragrafer	§§ 65-72

Dokumentet har signerats digitalt och är därför inte undertecknat.

Ärendelista

Sidnummer

§ 65	Information från Vård- och omsorgsförvaltningen 2025	2025/10
§ 66	Ekonomisk information vård- och omsorgsförvaltningen 2025	2025/65
§ 67	Förändring av delegeringsföreskrifter inom vård- och omsorgsförvaltningen	2025/587
§ 68	Insatser utan behovsprövning	2025/215
§ 69	Alkoholpolitiskt program	2025/585
§ 70	Redovisning av brukarenkät inom äldreomsorgen, NKI	2025/586
§ 71	Uppföljning av handlingsplan särskilt boende	2023/647
§ 72	Vaccinering för personal	

§ 65

KS 2025/10 1.2.7

Information från Vård- och omsorgsförvaltningen 2025

Vård- och omsorgsutskottets beslut

Vård- och omsorgsutskottet beslutar att notera informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

Susanna Lundstedt, socialchef föredrar ärendet.
Susanna informerar om:
-Trygghemma
-Funktionsstöd
-Snabbspåret
-Social dumping

Förvaltningsövergripande månadsrapport ger en kortare beskrivning av aktuella verksamhetsfrågor och pågående kvalitetsfrågor. Underlaget delges vård- och omsorgsutskott, social myndighetsnämnd, förvaltningens ledningsgrupp samt kommundirektör.

Sammanfattning
Under månaden har vi haft de första individerna med beslut om Trygg hemma. Förvaltningen följer upp insatsen och gör lärdomar utifrån effekterna av insatsen och hur den på bästa sätt ska organiseras. En följd av införandet av den insatsen är att det finns lediga korttidsplatser däremot syns åter viss ökning hemtjänsttimmar. Brukarundersökningarna inom äldreomsorgen visar höga resultat inom hemtjänsten men försämringar inom särskilt boende. Dessa resultat arbetar förvaltningen med systematiskt.

Inom funktionsstöd ser förvaltningen effekt av att samtliga chefer nu är på plats vilket ger bättre förutsättningar för arbetet med handlingsplan. Det finns lediga gruppbostadsplatser då det finns ett känt behov framåt så kommer det ske ett strategiskt planering av nyttjandet av gruppbostäderna. Det har skett allvarlig avvikelse på en av kommunens gruppbostäder under sommaren. Händelsen är anmäld som lex Sarah och Lex Maria. Den är utredd och åtgärder är vidtagna.

Inom individ- och familjeomsorg är kostnaderna för placeringar fortsatt högre än budget framför allt är det kostanden per placering som påverkar detta.

Det pågår ett flertal insatser inom arbetsmarknad och försörjning i syfte att minska antalet personer i försörjningsstöd. Det görs en kommunövergripande arbete för att tydliggöra processen arbetsmarknad och försörjning och de olika förvaltningarnas ansvar och roll i detta. Med stöd av FoU görs en arbete för att utreda förutsättningarna kring automatisering av försörjningsstödet. Förvaltningen har beviljats medel från ESF för att genomföra ett projekt under tre år för att arbeta med ett sk ”snabbspår”. Detta syftar till att snabbt få personer som riskerar att hamna i försörjningsstöd i sysselsättning.

Förvaltningen arbetar med att ta fram uppföljningsparametrar för att på ett bra sätt kunna följa effekter och göra analyser.

Förvaltningsövergripande pågår planering för 2026 vad det gäller budget, verksamhetsplan, arbetet med åtgärdsplanen och utskottsplanering. Generellt ska förvaltningen utveckla sitt arbete med att göra analyser, beskriva kvalitet och effekter av våra insatser för att ge bra underlag för strategiska ställningstagande och prioriteringar både på politiskt och på tjänstemannanivå.

Verksamhet

IFO

När det gäller placeringar under året visar det en ökning på HVB-barn och unga. Den kostnad som belastar förvaltningens budget i relation till 2024 är SIS-placeringar, med en helårseffekt av 3,5 miljoner. I samband med samhällsutvecklingen där kriminalitet ökar ser socialtjänsten även konsekvenser i vår kommun, där dygnskostnaden i placeringar är högre än tidigare år. Totalt är det i nuläget 8 tjänsteköp inom individ och familjeomsorgen, vilket är en minskning under året, dock ökar kostnaden per tjänsteköp gällande dygnskostnaden samt den längd placeringen avser. I jämförelse med andra kommuner i Kolada har Åtvidaberg ett lågt antal placeringar och kostnader per invånare.

Ekonomiskt bistånd, bidragstagare och ekonomiskt utfall

Det ekonomiska biståndet har ökat över tid sett till oktober 2024 och oktober 2025. Antalet hushåll har ökat med 13 hushåll och bidragstagare med 22 individer. Detta visar sig även i det utbetalda biståndet som ökat med 22%. Förvaltningens prognos visar ett tydligt underskott vid årets slut, det är en utmaning att vända den trend som råder. Åtgärdsplan är framtagen för att få en ekonomi i balans inför 2026.

Äldreomsorg

Korttidsboende och särskilt boende, kö/ tillgängliga platser:

Det märks av att Trygg hemma är en insats som börjat användas när vi tittar på trycket på korttidsenheten. Det är en markant skillnad i beläggningsgraden. Vi har klarat av att ta hem från slutenvården i tid och riskerar inget betalningsansvar så här långt. I skrivandets stund finns fem tomma lägenheter på särskilt boende där det inte finns några i kön att prioritera. Samtidigt finns nio beslut om demensplats, och där saknar vi helt rum att prioritera. De som väntat längst på verkställighet är nu uppe i tre månader och väntar i hemmet med hemtjänstinsatser. Förvaltningen ser tydligt behovet av att ställa om ytterligare en säbo-enhet till demensplatser.
I verksamheterna har man haft ett mycket uppskattat allhelgonafirande med ljuständning, glögg och pepparkakor. Närstående, boende, medarbetar och chefer hade en fin stund tillsammans. Även julmarknad har anordnats på plats på Kopparsvanen för de som inte har förmågan att själva ta sig iväg.

Planering pågår för fullt för att se till att julen blir trygg och lugn i verksamheten samtidigt som man försöker möta önskemål om lite ledighet för de som arbetar.

Hemtjänst, aktuellt antal brukare

Daniel. Två bilder i stapeldiagram 1) Antal hemtjänst/ larm 2) Enbart planerad tid. Stapelform och på 100-nivå
Inom hemtjänsten märks det av att insatsen Trygg hemma har kommit igång. De ärenden som varit har initialt varit stora och resurskrävande samtidigt som man sett att man ganska snart kan glesa ut antalet besök när man skapat trygghet i hemmet. De medarbetare som arbetat med insatsen Trygg hemma har tyckt att det varit utvecklande och man har även sett fördelarna för individen. När erfarenheten av Trygg hemma växer ser vi också att det finns delar vi behöver skruva på för att komma ännu mera rätt i verkställigheten, att arbete som fortgår löpande.

Planering pågår för fullt för att se till att julen blir trygg och lugn i verksamheten samtidigt som man försöker möta önskemål om lite ledighet för de som arbetar.

Funktionsstöd
Inom gruppbostäderna har ny enhetschef kommit in bra i arbetet och verksamheterna börjar komma i balans igen. Det finns många frågor att jobba vidare med kopplat till gruppbostäderna men det finns en prioriteringsordning och allt sker lugnt och metodiskt.
En tid finns planerad för att titta på vilka individer vi har i verksamheten idag som inom ett par år kommer behöva flytta till en gruppbostad. Här har förvaltningen en utmaning att lägga pusslet för att hitta lösningar där vi lyckas uppnå goda levnadsvillkor. Det här är en träff som även ger oss kunskap inför att påbörja budgetarbetet inför 2027.

Planering pågår för fullt för att se till att julen blir trygg och lugn i verksamheten samtidigt som man försöker möta önskemål om lite ledighet för de som arbetar.

HSL

Fortsatta utmaningar i att rekrytera sjuksköterskor och som ett led i att bli en attraktivare arbetsgivare kommer schemajusteringar att göras. För sjuksköterskorna kommer ett nytt schema med färre antal helgpass vara färdigt och börja gälla från vecka två 2026. Tillsammans med team digital pågår arbetet kring att marknadsföra det fina med att arbeta och bo i Åtvidaberg och filminspelning av vår verksamhet är bokad till slutet av november. I detta arbete har vi tagit stor hjälp av våra medarbetare att identifiera det positiva med att arbeta inom hälso-och sjukvården i vår kommun och detta hoppas vi att filmen ska spegla.

Arbetet kring Senior Alert fortsätter och utvärdering är planerad till januari.

Omtaget kring läkemedelsautomater pågår och beslut är fattat i förvaltningen att implementera läkemedelsautomater på två avdelningar på Säbo. Detta då både i självständigt läge och assisterat läge. Just nu pågår förberedelser för detta gällande uppdatering av rutiner samt planering av utbildningsinsatser för medarbetare. Legitimerade kommer att få ett större ansvar i arbetet kring läkemedelsautomater.

Kvalitet

Under oktober månad har förvaltningen arbetat med förbättringar i årshjulet för kvalitet. Förvaltningen ser behov av att arbeta mer med djupare analys och jämförelse av exempelvis nyckeltal, resultat från brukarundersökningar, självskattning kvalitet, omvärld med mera. Under 2026 planerar förvaltningen att presentera kvalitetsresultat till utskott vid färre tillfällen än tidigare men utifrån ett bredare perspektiv och med djupare analys.

2025 påbörjade förvaltningen arbetet med förbättrade analyser bland annat genom en tydligare egenkontrollplan där nyckeltal och mål följs upp utifrån lagkrav, politiska mål, verksamhetsplan med mera. Uppföljning av egenkontrollplan och verksamheten i sin helhet sker fyra gånger per år i samband med de ekonomiska uppföljningarna. Förutom verksamhetschef, controller, enhetschefer deltar även utvecklingsstrateg (processledare) för respektive verksamhetsområde i verksamhetsuppföljningarna. Vid utvärdering av mötesstrukturen i förvaltningen framkom att det ofta är tidsbrist i de här mötena och kvalitetsfrågor får stå tillbaka till förmån för ekonomisk analys och prognos. Ett nytt angreppsätt blir därför att verksamhetsuppföljning från och med 2026 sker i de operativa ledningsgrupperna.

Två utredningar enligt Lex Sarah slutfördes under november månad. I en av utredningarna enligt Lex Sarah bedömdes händelsen vara ett missförhållande och anmäls således inte till Inspektionen för vård och omsorg, IVO.

I den andra utredningen enligt Lex Sarah bedömdes händelsen som ett allvarligt missförhållande och är anmält till IVO. Samma händelse utreddes också enligt Lex Maria och bedömdes vara en allvarlig vårdskada, även den är anmäld till IVO.

Beslutsunderlag

Information från Vård- och omsorgsförvaltningen

Beslutet skickas till

Akt

§ 66

KS 2025/65 1.2.7

Ekonomisk information vård- och omsorgsförvaltningen 2025

Vård- och omsorgsutskottets beslut

Vård- och omsorgsutskottet beslutar att notera informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

Vård- och omsorgsförvaltningen visar efter septembers utfall på en negativ prognos motsvarande 6,5 Mkr. Med extra budgetmedel för Trygg hemma, 670 tkr, så innebär det att prognosen är på liknande nivå som föregående månad.

Orsakerna till underskott jämfört med budget är följande:

-Individ- och familjeomsorg har ett större antal placeringar jämfört med budget. Problematik hos individerna är komplicerad vilket medför att placeringar tenderar att bli långvariga samt till en hög dygnskostnad. Samhällsutvecklingen medför att vi idag ser en problematik hos barn- och unga som inte mötas med insatser i den egna kommunen. Den psykiska ohälsan hos barn- och unga kopplat till Regionens minskade resurser är ytterligare en anledning till att behovet av placeringar ökar. För att långsiktigt motverka placeringskostnader behöver ett arbete göras för att på ett mer effektivt sätt arbeta med insatser i familjerna. Insatserna i den egna kommunen behöver anpassas till de delvis nya förutsättningar som samhällsutvecklingen innebär med såväl ökad kriminalitet samt ökad psykisk ohälsa.

-Kostnaderna för ekonomiskt bistånd ökar och förklaringarna till det är flera, till exempel höjd riksnorm, fler individer som söker försörjningsstöd samt väntetider på regionen när det gäller funktionsbedömningar. Förvaltningen har pågående insatser för att ge bättre förutsättningar för egen försörjning. Utifrån kartläggning av målgruppen ska pågående insatser utvecklas samt delvis nya arbetssätt prövas.

-Ökat omsorgsbehov på individnivå har medfört väsentligt ökade kostnader. Särskild arbetsgrupp tillsattes som också bemannades med inhyrd personal.

-Årets avtalsrörelse medförde förändringar i avtalen gällande ob-ersättning och fyllnadstid/övertid. Dessa förändringar ger ökade kostnader för förvaltningen motsvarande ca 350 Tkr 2025.

-HSL har fortsatt svårt att rekrytera sjuksköterskor vilket medför att vakanta tjänster tillsätts med bemanningsföretag samt att ordinarie personal i ökad omfattning jobbar övertid. Sammantaget medför detta ökade kostnader.

I prognosen ser förvaltningen ytterligare risk i och med att avtalet med Regionen kring utskrivningsklara upphör att gälla 1 juli 2025. Förvaltningen startar första oktober ett multiprofessionellt team för att möta förändringarna. Nuvarande statistik visar att kommunen riskerar stora kostnader för utskrivningsklara om

förvaltningen inte lyckas förändra arbetssättet. Arbetet innebär att ett större antal personer får sina behov tillgodosedda i det egna hemmet vilket även är nödvändigt utifrån den demografiska utvecklingen med ett ökat antal äldre. För att tillskapa teamet krävs omfördelning av personal inom förvaltningen.

Med anledning av den negativa prognosen och ytterligare risker i ekonomin har förvaltningen tagit fram en åtgärdsplan som nu har beslutats av kommunstyrelsen för att uppnå en ekonomi i balans. För att få en ekonomi i balans kommer åtgärder göras inom försörjningsstöd, placeringar samt anpassning till personalbudget inom myndighetsutövning. Utöver detta har förvaltningen identifierat områden där arbetssätt kan effektiviseras, till exempel användandet av digitala lösningar.

Beslutet skickas till

Akt

§ 67

KS 2025/587 1.3.1

Förändring av delegeringsföreskrifter inom vård- och omsorgsförvaltningen

Vård- och omsorgsutskottets beslut

Vård- och omsorgsutskottet beslutar att notera informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

Elisabeth Hjort MAS föredrar ärendet.

Från 1 januari 2026 sker förändringar i föreskrifterna kring delegering.

1. Föreskrift SOSFS 1997:14 upphävs

2. Läkemedelsdelegering kommer vara den enda delegering som är reglerad inom hälso- och sjukvården från 1 januari 2026 enligt HSLF-FS 2017:37.

3. Det innebär inget förbud mot att delegera andra arbetsuppgifter. Det är min bedömning att det finns behov av att fortsättningsvis ha kvar delegerade arbetsuppgifter utöver läkemedelshantering för att säkerställa hög patientsäkerhet.

4. De delegeringsbeslut som löper över årsskiftet gäller till och med det datum för giltighetstid som är angivet på delegeringsbeslutet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Beslutet skickas till

Akt

§ 68

KS 2025/215 8.7.1

Insatser utan behovsprövning

Vård- och omsorgsutskottets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att uppdra vård- och omsorgsförvaltningen att införa föreslagna insatser utan behovsprövning.

Beskrivning av ärendet

Utifrån det ovan nämnda utredningsuppdraget har förvaltningen gjort en översyn över vilka insatser som erbjuds utan behovsprövning idag samt insatser som är möjliga att omvandla till att erbjudas i denna form. Förvaltningen föreslår nedan listade insatser:

I ett första skede
• Hemtjänst digitalt
• Egenvård
• Avlösning
• Inköp
• Dusch

I ett andra skede
• Trygghetslarm
• Boendestöd
• Dagverksamhet demens
• Promenad

För ingående information om insatsernas innehåll, begräsningar och villkor – se den fullständiga utredningen (bilaga).

Det bör betonas att framtaget förslag har sin grund i den information om insatser utan behovsprövning som finns tillgänglig idag. Arbetssättet är nytt och det saknas tydligt vägledande information från nationellt håll. Exempelvis arbetar Socialstyrelsen med rekommendationer och riktlinjer avseende insatser utan behovsprövning – vilka planeras att bli publicerade december 2026.

Utifrån det ovan nämnda utredningsuppdraget har förvaltningen gjort en översyn över vilka insatser som erbjuds utan behovsprövning idag samt insatser som är möjliga att omvandla till att erbjudas i denna form. Förvaltningen föreslår nedan listade insatser:

I ett första skede
• Hemtjänst digitalt
• Egenvård
• Avlösning
• Inköp
• Dusch

I ett andra skede
• Trygghetslarm
• Boendestöd
• Dagverksamhet demens
• Promenad

För ingående information om insatsernas innehåll, begräsningar och villkor – se den fullständiga utredningen (bilaga).

Det bör betonas att framtaget förslag har sin grund i den information om insatser utan behovsprövning som finns tillgänglig idag. Arbetssättet är nytt och det saknas tydligt vägledande information från nationellt håll. Exempelvis arbetar Socialstyrelsen med rekommendationer och riktlinjer avseende insatser utan behovsprövning – vilka planeras att bli publicerade december 2026. När ytterligare information framkommer kan det komma att påverka utformningen och upplägget av de insatser som erbjuds i denna form.

Det fortsatta arbetet för att ställa om insatser

Utredningen som ligger till grund för förslagen fastställer även att det stora arbetet kvarstår. Detta innefattar bland annat:

• Tillskapande av riktlinjer som beskriver såväl tidigare som tillkommande insatser utan behovsprövning.

• Införande av en ny modul i verksamhetssystemet, där dessa insatser hanteras och administreras.

• Upplägg av det praktiska arbetet inom förvaltningen – avseende vem som är mottagare av en begäran om insats samt processen från begäran till påbörjat utförande.

• Politiskt beslut om riktlinjer för insatser utan behovsprövning samt eventuella förändring i delegationsordning.

Sammanfattningsvis är utredningen och de föreslagna insatserna enbart starten på förvaltningens arbete med insatser utan behovsprövning. Det stora arbetet kvarstår, med målsättningen att kunna erbjuda kommunens invånare insatser utan behovsprövning efter sommaren 2026.

Beslutsunderlag

Utredning – Insatser utan behovsprövning

Beslutet skickas till

Akt

§ 69

KS 2025/585 1.3.1

Alkoholpolitiskt program

Vård- och omsorgsutskottets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar anta alkoholpolitiska riktlinjer för tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohollagen.

Beskrivning av ärendet

I samband med att en ny lag trädde i kraft den 1 juni 2025 gällande gårdsförsäljning av alkohol har en revidering och komplettering av Åtvidabergs kommuns alkoholpolitiska riktlinjer genomförts. Riktlinjen utgår från det lagstöd som är aktuella, den nya lagen anges vara som en prövotid till den 31 maj 2031 då den ska utvärderas. I förslaget till den reviderade riktlinjen anges bakgrunden till gårdsförsäljning, förutsättningar och vilka generella krav som ställs på gårdsförsäljning.

Bakgrund

I prop. 2024/25:86 Bättre förutsättningar för besöksnäringen i fråga om småskalig produktion av alkoholdrycker föreslås att det ska införas en möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker i syfte att förbättra förutsättningarna för lokal besöksnäring.

Regeringen bedömer att det är förenligt med EU-rätten att införa en småskalig gårdsförsäljning samtidigt som detaljhandelsmonopolet värnas. En förutsättning är att begränsningar införs i syfte att säkerställa att försäljningen är begränsad och att det är besöket snarare än försäljningen som står i centrum. Det föreslås därför bl.a. krav på tillstånd för gårdsförsäljning och att alkoholdryckerna är egentillverkade. Enbart småskaliga oberoende tillverkare ska få meddelas gårdsförsäljningstillstånd. Gårdsförsäljning ska endast få ske till konsumenter som deltar i ett kunskapshöjande besöksarrangemang som anordnats av tillverkaren. I samband med arrangemanget ska information lämnas om alkoholens skadeverkningar.

Försäljningen sker från den plats där den karaktärsgivande delen av tillverkningen av den aktuella alkoholdrycken sker. Tillverkare av vin ska dessutom tillverka vinet av druvor som uteslutande kommer från tillverkarens egna odlingar.

Precis som vid övrig detaljhandel är åldersgränsen 20 år för att få köpa alkoholdrycker.

Generella krav

Försäljningen ska ske från ett avgränsat utrymme som tillståndshavaren disponerar. Flera tillståndshavare får inte ha ett gemensamt utrymme för gårdsförsäljning. Däremot kan lokalerna för tillverkning delas med andra småskaliga tillverkare.

Tillståndshavaren ska få bedriva gårdsförsäljning från endast ett försäljningsställe. Försäljningen till varje enskild konsument ska inte få överstiga 0,7 liter spritdrycker, tre liter vin, tre liter starköl och tre liter andra jästa alkoholdrycker vid samma besökstillfälle.

Försäljning får ske alla veckodagar dock ej tidigare än klockan 10:00 eller senare än 20:00.

Tillståndshavaren eller en försäljningsansvarig person ska alltid vara närvarande och ha tillsyn över försäljningen. Priset på de drycker som säljs får inte sättas lägre än tillverkningskostnaden utan ska ha ett skäligt påslag.

Utöver detta ska samma regler gälla som för den som ansöker om serveringstillstånd, det vill säga att tillståndshavaren ska vara både ekonomiskt och personligt lämplig sökanden ska ha avlagt ett prov för att visa på tillräckliga kunskaper om alkohollagen och anslutande föreskrifter.

Lagstöd

Lagstöd (enligt prop. 2024/25:86)

5 a kap. Alkohollagen (2010:1622)

1 § För gårdsförsäljning krävs det tillstånd (gårdsförsäljningstillstånd).

2 § Gårdsförsäljningstillstånd får meddelas en oberoende tillverkare som yrkesmässigt och på egen hand tillverkar alkoholdrycker, om

1. den karaktärsgivande delen av tillverkningen sker på tillverkningsstället, och

2. tillverkarens årsproduktion av

a) spritdrycker inte överstiger 75 000 liter,

b) jästa alkoholdrycker med upp till 10 volymprocent alkohol inte överstiger 400 000 liter och

c) jästa alkoholdrycker med mer än 10 volymprocent alkohol inte överstiger 200 000 liter.

Tillverkare av vin ska tillverka vinet av druvor som uteslutande kommer från tillverkarens egna odlingar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse- Alkoholpolitiska riktlinjer för tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohollagen
Alkoholpolitisk riktlinje

Beslutet skickas till

Akt

§ 70

KS 2025/586 1.5.2.3

Redovisning av brukarenkät inom äldreomsorgen, NKI

Vård- och omsorgsutskottets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att notera informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

Verksamhetschef Lisa Johansson föredrar ärendet.

Öppna jämförelser – Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?

Socialstyrelsen har i uppdrag att undersöka hur de äldre uppfattar äldreomsorgen. Vad tycker de äldre om äldreomsorgen är en rikstäckande enkätundersökning av äldres uppfattning om kvaliteten i hemtjänsten och på äldreboenden. Syftet med undersökningen är att ge enskilda äldre en röst och att ta fram kvantitativa mått på äldreomsorgen utifrån de äldres perspektiv. Resultaten av undersökningen redovisas på verksamhets-, läns- och riksnivå. Jämförelser kan göras mellan alla dessa nivåer och över tid. Politiker, tjänstemän och verksamhetsansvariga kan använda resultaten som underlag för att utveckla äldreomsorgen i linje med vad de som tar emot omsorgen tycker. Undersökningen genomfördes under våren 2025 med start i slutet av mars.

Särskilt boende

Mätningen omfattar Kopparsvanen 1–13, totalt 138 platser. I årets enkät är svarsfrekvensen 49% att jämföra med rikets 44%. Av dessa svar uppger 60% att de själva svarat på frågorna, utan stöd från närstående. Motsvarande siffra för riket är 48%.

Inom särskilt boende finns totalt 26 nyckeltal. Av dessa har Kopparsvanen 6 röda resultat, 17 gula resultat och 3 gröna resultat. Det här är ett generellt sämre resultat jämfört med 2024.

Brukarnas helhetssyn av Kopparsvanen har gått från 85% 2024 till 75% 2025. Rikets resultat slutar på 78% och det innebär att Kopparsvanen går från grönt till gult. Det här är dessvärre det lägsta resultatet på många år.

Det är flera resultat i undersökningen som väcker frågor och kräver djupare analys. Svaren skiljer även åt mellan enheterna.

Svåra besvär av ängslan, oro eller ångest har ökat från 12% till 16% under två år och är ett resultat som behöver vara en stående punkt på teamträffarna, här behövs hela teamet för att lyckas. Resultatet kopplat till måltidsmiljön har sjunkit från 72% till 57% på två år trots genomgången utbildning i ÄTUP. Rikets resultat hamnar på 66%. Här behöver brukarna involveras mycket mer för att fråga efter hur vi tillsammans kan skapa en trevlig måltidssituation. Ett resultat som kan vara svårt att påverka men som vi behöver titta mer på och göra vad vi kan med, handlar om

trivseln i rummet, här har resultatet sjunkit från 76% till 64% på två år, att jämföra med rikets resultat på 71% för 2025.

Resultaten är fortsatt mycket låga i den upplevda tillgången till sjuksköterska och läkare. Här fortsätter Kopparsvanen att lysa rött.

Frågor kopplade till språk och kompetens ligger båda kvar precis i mitten av det gula fältet. Här skiljer det sig åt en del mellan enheterna.

När det gäller frågan om tillräckligt med tid kan vi stora skillnader mellan enheterna. Totalt från Kopparsvanen ett resultat på 73% att jämföra med rikets 70%. Vi kan se att på demensenheterna är resultatet hos oss 87% samtidigt som ordinärt säbo visar ett resultat på 64%.

Positiva resultat är trivsamma gemensamma utrymmen, här går resultatet från gult till grönt. Kopparsvanen hamnar på 69% att jämföra med rikets 60%. Möjligheten att få komma utomhus har på två år ökat från 48% till 70%, vilket är det högsta resultatet på många år. Motsvarande resultat för riket är 59%.

Åtvidabergs kommuns övergripande mål Säbo

Framtagna mål att följa under 2025 är:

• Brukarbedömning mycket, ganska trygg. Resultatet har gått från 87% 2024 till 89% 2025. Rikets resultat är 86% och Åtvidaberg placerar sig i det gula fältet.

Hemtjänsten

I årets enkät är svarsfrekvensen inom hemtjänsten 63% att jämföra med rikets 56%. Av de som svarat uppger 78% att de själva svarat på frågorna utan stöd från närstående. Motsvarande siffra för riket är 72%

Av 21 nyckeltal i Öppna jämförelser är endast 7 gula och resten är gröna. Hemtjänsten i Åtvidaberg saknar helt röda resultat.

Brukarnas helhetssyn av hemtjänsten har gått från 85% till 94% på ett år. Rikets resultat landar på 85% och Åtvidaberg är därmed en av Sveriges 25 högst rankade kommuner.

De frågor som i årets resultat gått från rött till gult handlar om Svåra besvär av ensamhet där årets resultat är 10%, vilket är samma som rikets. Den andra frågan är kopplad till hur ofta man får träffa sin fasta omsorgskontakt. Förra året hamnade Åtvidaberg på 15% och riket 30% men i år kan vi se en tydlig förbättring där Åtvidaberg har 36% och riket 31%.

I två frågor går resultatet från grönt till gult. Information om förändringar har sjunkit från 70% 2024 till 64% 2025. Rikets resultat är 59% och Åtvidaberg hamnar på den övre delen av det gula fältet.

Frågan om alltid eller oftast bra bemötande ligger kvar på 98%, precis som 2024, men 2025 räckte det bara till ett gult resultat. Rikets resultat är 96%.

För andra året mäter man om personalen pratar och förstår svenska, här är resultatet riktigt högt, 99% att jämföra med rikets 90%. Även frågan gällande om personalen

har kunskap och kompetens var ny 2024, här resultatet 97% att jämföra med rikets 89%

Åtvidabergs kommuns övergripande mål hemtjänsten

Framtagna mål att följa under 2025 är:

• Brukarbedömning mycket, ganska trygga. Resultatet för 2025 visar 94% vilket är en ökning från 88% 2024. Motsvarande siffra för riket är 87%.

• Brukarbedömning hälsotillstånd. Resultatet har sjunkit från 37% 2024 till 36% 2025. Rikets resultat är 33% och Åtvidabergs resultat hamnar i det gröna fältet.

• Brukarbedömning, besväras ofta av ensamhet. Resultatet för 2025 har sjunkit från 14% till 10% vilket gör att Åtvidaberg hamnar på samma resultat som riket.

Fortsatt arbete

Resultatet av mätningen kommer presenteras på samverkan samt för alla personalgrupper på arbetsplatsträffar. Åtgärder samt strategier för att bibehålla goda resultat samt förbättra de lägre resultaten har, eller kommer att tas fram tillsammans ute i verksamheten.

Brukarundersökningen i sin helhet finns att läsa på kolada.se eller socialstyrelsen.se

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse- Redovisning av brukarenkät inom äldreomsorgen, NKI

Beslutet skickas till

Akt

§ 71

KS 2023/647 1.3.1

Handlingsplan särskilt boende

Vård- och omsorgsutskottets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att notera informationen till protokollet.

Beskrivning av ärendet

Verksamhetschef Lisa Johansson och enhetscheferna Dino Ljutika, Carolina Qvist och Susanne Åkerborg föredrar ärendet
.
Den 13 december 2023 ställde sig Vård- och omsorgsutskottet bakom en tvåårig handlingsplan framtagen av vård- och omsorgsförvaltningen med anledning av allvarliga avvikelser på Kopparsvanen under hösten 2023. Handlingsplanen omfattade aktiviteter riktade mot hela verksamhetsområdet särskilt boende.

Handlingsplanens aktiviteter har genomförts och följts upp löpande under perioden. Förvaltningen gör bedömningen att målen med handlingsplanen är uppfyllda och att arbetet nu kan övergå i ordinarie styrning och uppföljning. Förvaltningen föreslår därför att handlingsplanen avslutas.

Under hösten 2023 uppdagades allvarliga avvikelser på Kopparsvanen, två enheter. Fall av lex Maria och fall av lex Sarah har rapporterats eller utreds för att rapporteras till IVO, Inspektionen för vård- och omsorg. Avvikelserna som utreds/ utretts har i ett fall handlat om undernäring och en avvikelse på verksamhetsnivå gällande bristande följsamhet till rutiner, bristande samarbete med bristande omvårdnad, bristande hygienrutiner som följd. I samband med utredningar av lex Maria och lex Sarah har intervjuer med både personal och med boende på Kopparsvanen 12–13 genomförts. Muntliga presentationer om orsak och kortsiktiga lösningar har genomförts på vård- och omsorgsutskottet, sociala myndighetsnämnden, Kommunstyrelsen, politisk ledningsgrupp och kommunens pensionärsråd. Orsaker till de händelser som inträffat, bedömer vård- och omsorgsförvaltningen, är 1) varierad kompetensnivå bland medarbetare och avsaknad av samarbete och följsamhet till rutiner 2) ledning/styrning i vardagsnära verksamheten 3) resursfördelning vård- och omsorg.

Uppföljningen visar att samtliga åtgärder är genomförda och uppföljda. Det kvarstår för förvaltningen att hålla vid vidtagna åtgärder, det här är ett förbättringsarbete som aldrig blir färdigt, utan måste ständigt följas upp och utvärderas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse- Handlingsplan särskilt boende

Beslutet skickas till

Akt

§ 72

Vaccinering mot Covid och influensa för personal

Vård- och omsorgsutskottets beslut

Vård- och omsorgsutskottet ger förvaltningen i uppdrag att utreda:

-varför gratis vaccination mot covid och influensa tagits bort för personal som jobbar inom vården?

-Vilka kostnader skulle de innebära om man återinför det?

-Har sjukfrånvaron ökat sedan erbjudandet togs bort?

-Hur gör man i andra kommuner?

Utredningen ska återredovisas för Vård- och omsorgsutskottet under första halvåret 2026.

Beskrivning av ärendet

Under mötet lyfter Jonas Palmqvist (M) frågan om när och varför man tagit bort möjligheten för personal som jobbar inom vården att vaccinera sig gratis mot covid och influensa.

Förslag till beslut under sammanträdet

Lennart Pettersson föreslår att förvaltningen får i uppdrag att utreda:

-Varför gratis vaccination mot covid och influensa tagits bort för personal som jobbar inom vården?

-Vilka kostnader skulle de innebära om man återinför det?

-Har sjukfrånvaron ökat sedan erbjudandet togs bort?

-Hur gör man i andra kommuner?

Utredningen ska återredovisas för Vård- och omsorgsutskottet under första halvåret 2026.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns ett förslag till beslut och utskottet beslutar enligt förslaget.

Beslutet skickas till

Akt